

Datum: 13. 5. 2019
Številka: 917/2019-SZS/SS-VK

IZJAVA ZA JAVNOST

Okrogla miza: Medgeneracijski preplet neformalnih oskrbovalcev starejših na domu: izziv ali utopija?

Socialna zbornica Slovenije v sredo, 15. maja 2019 organizira okroglo mizo z naslovom »**Medgeneracijski preplet neformalnih oskrbovalcev starejših na domu: izziv ali utopija?**«, ki bo potekala v okviru Dnevov medgeneracijskega sožitja, med 10.00 in 11.30 uro, v dvorani Sonet 1, na Gospodarskem razstavišču.

Slovenska družba se na področju socialnega varstva v zadnjih dveh desetletjih sooča s številnimi izzivi, ki zahtevajo čimprejšnji odziv glede dolgoživosti in naraščanja deleža starejših. Vse to vzpostavlja povsem nova razmerja med generacijami: na eni strani imamo staro generacijo s svojimi potrebami in pričakovanji o kakovostnem staranju ter na drugi strani mlado in srednjo generacijo, od katerih se pričakuje medgeneracijska pomoč in solidarnost pri skrbi za stare.

Starejši so nekoč v svoji starosti živeli v domačem okolju in skrb zanje je bila naloga neformalnih oskrbovalcev iz vseh generacij: sovrstnikov starejših, njihovih otrok, vnukov in ostalega sorodstva. Skrb in pomoč starejšim je takrat temeljila na medgeneracijskem sodelovanju kot povsem naravno sprejeti in uveljavljeni družbeni vrednoti.

Sodoben način življenja je porušil nekdanji vrednosti sistem medgeneracijske pomoči starejšim. Mlada in srednja generacija medgeneracijsko pomoč starejših danes vrednotita skozi prizmo lastnih potreb in pogosto tudi bonitet, ki iz tega morda sledijo. Zato se postavlja ključno vprašanje, ali je danes medgeneracijska pomoč pri skrbi za starejše izziv družbe ali utopija. Pri iskanju odgovora na to vprašanje so nam pomagali strokovnjaki, ki smo jih povabili na okroglo mizo, ki jo je vodil **dr. Nikolaj Lipič**, član Strokovnega sveta Socialne zbornice Slovenije.

Uvodoma **mag. Martin Toth**, član Strokovnega sveta ZDUS in Komisije za zdravstveno varstvo in duševno zdravje ZDUS, izpostavi, da so nedaleč v zgodovini v isti družinski skupnosti živele po tri generacije, katerih člani so skrbeli drug za drugega in to predvsem za nebogljene, obolele, onemogle in nepreskrbljene. Danes takšne družine srečamo vse redkeje. Zato se bremena socialne varnosti bolnih, kot tudi tistih, ki ne morejo poskrbeti zase in potrebujejo pomoč drugih, prenašajo na najširšo družbeno solidarnost. To je prinesel sodobni čas in »industrializacija« družbe in njene nove vrednote, ki poudarjajo predvsem ustvarjanje dohodka in drugih materialnih dobrin. Med temi velikokrat skrb za družinske člane ni več prioriteta. Zato ena izmed rešitev mag. Toth vidi tudi v vzpostavitvi vzdržnega sistema dolgotrajne oskrbe.

Ko življenje v domačem okolju za starejšega iz kakršnih koli razlogov ni več možno, je potrebno poiskati rešitev v institucionalnem okolju varstva starejših. **Mag. Marjana Kamnik**, vodja Koroškega doma starostnikov poslovne enote Slovenj Gradec in vodja projekta Dolgotrajna oskrba na Koroškem, predstavi življenje starih ljudi v domovih za stare in njihovo

delovanje, ki je vmesna struktura in ki poleg celodnevnega institucionalnega varstva lahko izvaja še dnevno varstvo, nočno varstvo, kratkočasne namestitve, vikend namestitve, počitnice in pomoč na domu. S tem se vzpostavljajo storitve, ki omogočajo starim, da ostajajo v domačem okolju, saj je koncept vmesnih struktur na področju varstva starejših, usmerjen v deinstitucionalizacijo znotraj institucije. Gre za zagotavljanje storitev na podlagi ocene potreb in individualiziranih storitev, možnosti izbire, partnerskega odnosa in uvajanja mednarodnih sistemov kakovosti.

Carmen Rajer, mag. soc., predsednica Sekcije za socialno oskrbo na Socialni zbornici Slovenija ter strokovna vodja pomoči na domu in vodja projekta Integrirane oskrbe v občini Krško »MOST«, opozori na pomanjkanje kadra na področju dela in skrbi za stare. Pomagajoči poklici so namreč izgubili na vrednosti. Niso »popularni« in »privlačni« za mlade. V njih ne vidijo možnosti razvoja, izzivov in osebne nadgradnje, temveč predvsem delo, ki je težko, polno ovir ter konec koncev tudi slabo plačano. V nadaljevanju dodaja, da je nujno potrebno ozaveščati strokovno in laično javnost o tem, da je dolgoživost družbe naš dosežek, da lahko iz tega vsi rastemo, se razvijamo in postanemo učeča se življenjska skupnost in ne očitajoča ter zaskrbljena življenjska skupnost. Na nas je, da pomagajočim poklicem ponovno damo vrednost in veljavo ter s tem naredimo svet, ki se stara, lepši.

O vse pomembnejši vlogi prostovoljstva tudi na področju skrbi za stare nas je opozoril **Amir, Crnojevič**, strokovni vodja programa organiziranega prostovoljstva in medgeneracijskega sodelovanja na Zavodu za oskrbo na domu Ljubljana. Delovanje prostovoljcev na področju varstva starejših je danes v razvitem svetu sprejeta in že uveljavljena oblika pomoči uporabnikom socialnovarstvenih storitev in drugim osebam s posebnimi potrebami. Kot dragocena dopolnitev ponudbe javnih zavodov na tem področju predstavlja prostovoljsko delo prav tu nenadomestljivo medsebojno dejanje, ki bogati in popestri bivanje oskrbovancev v domovih za starejše oziroma na njihovih domovih. S prostovoljstvom krepimo socialno mrežo starih, povečujemo njihovo osebno zadovoljstvo in starostnike v domačem okolju znova vključujemo v družabno življenje.

Perspektivo mlade generacije o medgeneracijskem prepletu neformalnih oskrbovalcev starejših na domu je predstavila **Zarja Govedič**, študentka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani in članica Sekcije mladi za starejše na Gerontološkem društvu Slovenije, ki v tem vidi velik izziv za mlade in sicer za vsakogar, saj bi lahko ob aktivni vključenosti vseh generacij v polje oskrbe starih ljudi le-tim ponudili bolj kakovostno, dostojno in prijetno bivalno okolje tudi v starosti. Medgeneracijsko povezovanje bi pri starih ljudeh spodbudilo občutek sprejetosti, ki bi jih opogumilo k izkoristku njihovih potencialov. Pogosto je nerazumljivo marginaliziranje položaja starih v družbenem okolju in širjenje stereotipnih prepričanj o starih ljudeh. Poleg tega pa bi se ob vzpostavitvi večjega deleža neformalne oskrbe precej razbremenilo preobremenjen formalni del oskrbe starih ljudi. Ključ do uspeha vidi v zmanjšanju individualizma v družbi ter v večji meri strpnosti in sprejemanju starih ljudi.

Vilko Kolbl, mag.
Generalni sekretar

